

Силабус дисципліни «Економіка підприємств сфери фізкультури і спорту»

ОП ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ · ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ · БАКАЛАВР

120

Годин загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС відповідно до стандарту

4

Змістовних модулів курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Економіка підприємств сфери фізкультури і спорту

ОП: Фізична терапія, ерготерапія; Фізична реабілітація

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки курсу

Мета дисципліни

Дисципліна «Економіка підприємств сфери фізкультури і спорту» формує у студентів освітніх програм «Фізична терапія, ерготерапія» та «Фізична реабілітація» системне розуміння економічних засад функціонування організацій і підприємств фізкультурно-спортивної галузі. Курс спрямований на розвиток навичок аналізу господарської діяльності спортивних установ, фітнес-центрів, реабілітаційних організацій, вміння орієнтуватися в питаннях фінансування, ціноутворення, управління ресурсами та бізнес-планування у сфері фізичної культури і спорту.

Форми навчання

- Лекції — 30 годин
- Практичні заняття — 30 годин
- Самостійна робота — 60 годин

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання економічної інформації у контексті фізкультурно-спортивної діяльності: виявлення суттєвих показників, порівняння альтернативних управлінських рішень, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки бізнес-планів, аналітичних записок і презентацій.

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати економічні поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти та аналітичні матеріали. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час аналізу господарських кейсів та обговорення економічних проблем галузі.

- Аналізувати навчальну, нормативну та наукову інформацію
- Виділяти головне та узагальнювати результати досліджень
- Планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів
- Коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками
- Брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки

Фахові компетентності

Розуміння сутності та закономірностей економічного розвитку підприємств сфери фізичної культури і спорту, їх місця в системі національної економіки та ринку послуг. Знання основних форм господарювання, джерел фінансування, механізмів ціноутворення та управління ресурсами фізкультурно-спортивних організацій.

Здатність застосовувати методи економічного аналізу для оцінки ефективності діяльності підприємств і організацій галузі, зокрема реабілітаційних центрів, фітнес-клубів, спортивних шкіл та оздоровчих комплексів. Орієнтування у правовому регулюванні підприємницької діяльності у сфері фізкультури і спорту.

- Характеризувати основні організаційно-правові форми спортивних підприємств
- Аналізувати фінансово-господарські показники діяльності
- Оцінювати ефективність використання ресурсів організації
- Орієнтуватися в нормативно-правовій базі галузі
- Розробляти елементи бізнес-плану фізкультурно-спортивного підприємства

Результати навчання

Після успішного завершення курсу студент повинен демонструвати такі результати навчання:

1

Знання та розуміння

Пояснювати сутність ключових економічних категорій галузі: підприємство, ресурси, витрати, доходи, прибуток, рентабельність, бізнес-план, фінансування, ціноутворення, конкурентоспроможність. Характеризувати основні організаційно-правові форми та моделі господарювання у сфері фізичної культури і спорту.

2

Аналіз та оцінювання

Аналізувати фінансово-господарські показники підприємств сфери фізкультури і спорту, виявляти закономірності їхньої діяльності. Оцінювати ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів фізкультурно-спортивних організацій.

3

Застосування знань

Застосовувати методи економічного аналізу для розуміння діяльності реабілітаційних центрів, фітнес-клубів і спортивних закладів. Використовувати нормативні та наукові джерела для підготовки обґрунтованих висновків, бізнес-планів і аналітичних матеріалів.

4

Комунікація та рефлексія

Аргументовано викладати власну позицію щодо актуальних питань розвитку підприємництва у сфері фізичної культури і спорту. Формувати відповідальне ставлення до економічної складової майбутньої фахової діяльності фізичного терапевта та ерготерапевта.

Модуль 1. Підприємство у сфері фізкультури і спорту: сутність та організаційні засади

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1.1

Економіка сфери фізичної культури і спорту як галузь.

Предмет і завдання дисципліни. Фізкультурно-спортивна індустрія в системі національної економіки. Специфіка послуг у сфері фізичної культури і спорту. Соціально-економічні функції фізкультурно-спортивної діяльності.

Тема 1.2

Організаційно-правові форми підприємств галузі.

Класифікація підприємств сфери фізкультури і спорту. Комерційні та некомерційні організації. Державні, комунальні та приватні установи. Спортивні клуби, фітнес-центри, реабілітаційні організації: правовий статус і особливості діяльності.

Тема 1.3

Ресурсне забезпечення фізкультурно-спортивних підприємств. Матеріально-технічна база: спортивні споруди, обладнання, інвентар. Трудові ресурси та кадрове забезпечення. Особливості формування та використання основних і оборотних засобів. Інфраструктура галузі.

Тема 1.4

Нормативно-правове регулювання підприємницької діяльності. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». Державна політика у галузі. Ліцензування та сертифікація послуг. Правове регулювання діяльності реабілітаційних закладів. Відповідальність суб'єктів господарювання.

Модуль 2. Фінансово-економічна діяльність підприємств галузі

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 2.1

Фінансування фізкультурно-спортивних організацій. Джерела фінансування: бюджетне та позабюджетне. Кошти державного бюджету, спонсорство, меценатство, надходження від господарської діяльності. Особливості фінансування реабілітаційних закладів. Фінансове планування та контроль.

Тема 2.2

Витрати та доходи підприємства. Класифікація витрат фізкультурно-спортивного підприємства. Формування собівартості послуг. Доходи від основної та допоміжної діяльності. Прибуток і рентабельність. Аналіз беззбитковості та оцінка ефективності господарської діяльності.

Тема 2.3

Ціноутворення на фізкультурно-спортивні послуги. Методи ціноутворення в галузі. Фактори, що впливають на ціну послуги. Цінова стратегія для різних сегментів ринку (фітнес, реабілітація, спортивні секції). Тарифна політика комунальних і приватних закладів. Знижки та спеціальні пропозиції.

Модуль 3. Управління ресурсами та ефективність діяльності

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 3.1

Управління персоналом фізкультурно-спортивного підприємства. Структура персоналу: тренери, інструктори, фізичні терапевти, адміністративний персонал. Нормування праці та оплата праці в галузі. Мотивація персоналу. Вимоги до кваліфікації фахівців. Охорона праці.

Тема 3.2

Оподаткування та облік у фізкультурно-спортивних організаціях. Системи оподаткування суб'єктів господарювання. Особливості обліку в бюджетних і комерційних установах галузі. Звітність. ФОП у сфері фізичної культури і спорту. Практика оподаткування фітнес-клубів і реабілітаційних центрів.

Тема 3.3

Маркетинг і конкурентоспроможність підприємств сфери. Ринок фізкультурно-спортивних та реабілітаційних послуг. Аналіз попиту та пропозиції. Маркетингові стратегії спортивних організацій. Позиціонування та просування послуг. Клієнтоорієнтований підхід у роботі фізичного терапевта та ерготерапевта.

Модуль 4. Підприємництво та стратегічний розвиток у галузі

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4

Тема 4.1

Підприємництво у сфері фізкультури і спорту. Сутність і форми підприємницької діяльності в галузі. Умови та порядок реєстрації суб'єктів господарювання. Бізнес-ідея та її оцінка. Особливості відкриття фітнес-клубу, реабілітаційного центру, спортивної школи. Ризики підприємницької діяльності

Тема 4.2

Бізнес-планування фізкультурно-спортивного підприємства. Структура та зміст бізнес-плану. Аналіз ринку та цільової аудиторії. Фінансовий план. Інвестиційне забезпечення. Оцінка ефективності проекту. Практика бізнес-планування в реабілітаційній галузі та фітнес-індустрії

Тема 4.3

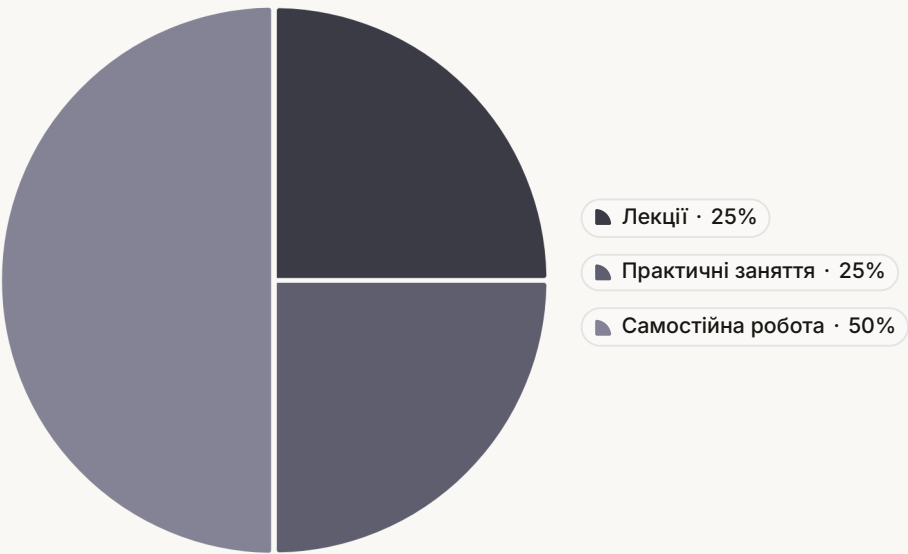
Державна підтримка та інноваційний розвиток галузі. Державні програми розвитку фізичної культури і спорту. Грантова підтримка реабілітаційних проектів. Державно-приватне партнерство. Інноваційні технології в управлінні спортивними підприємствами. Цифровізація фітнес- та реабілітаційних послуг

Тема 4.4

Стратегічне управління та перспективи розвитку підприємств галузі. Стратегія розвитку фізкультурно-спортивної організації. SWOT-аналіз підприємства. Адаптація до ринкових змін. Розвиток галузі в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Євроінтеграційні тренди у сфері спорту та реабілітації.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Економіка сфери фізкультури і спорту як галузь	2	2	4
	Тема 1.2 — Організаційно-правові форми підприємств	2	2	4
	Тема 1.3 — Ресурсне забезпечення підприємств	2	2	4
	Тема 1.4 — Нормативно-правове регулювання	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Фінансування фізкультурно-спортивних організацій	2	2	4
	Тема 2.2 — Витрати та доходи підприємства	2	2	4
	Тема 2.3 — Ціноутворення на фізкультурно-спортивні послуги	4	4	8
Модуль 3	Тема 3.1 — Управління персоналом	4	4	8
	Тема 3.2 — Оподаткування та облік	4	4	8
	Тема 3.3 — Маркетинг і конкурентоспроможність	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Підприємництво у сфері фізкультури і спорту	2	2	4
	Тема 4.2 — Бізнес-планування	2	2	4
	Тема 4.3 — Державна підтримка та інноваційний розвиток	2	2	4
	Тема 4.4 — Стратегічне управління та перспективи розвитку	2	2	4
Разом		30	30	60

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год. — 25%):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год. — 25%):** відпрацювання навичок, аналіз кейсів, дискусії
- **Самостійна робота (60 год. — 50%):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

📖 Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно аналізувати економічні процеси у фізкультурно-спортивній галузі.

Самостійна робота студентів та методи викладання

Форми самостійної роботи

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з економіки підприємства, менеджменту у спорті, нормативно-правовими актами, науковими статтями у фахових виданнях. Конспектування ключових положень, порівняння підходів різних авторів до економічних явищ галузі.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу господарської діяльності підприємств, підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань економіки фізкультурно-спортивної сфери. Уміння застосовувати теорію на практиці та обґрунтовувати висновки.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Міністерство молоді та спорту (mms.gov.ua), Верховна Рада (zakon.rada.gov.ua), Держстат (ukrstat.gov.ua). Аналіз галузевих даних, статистичних звітів, пошук актуальної інформації.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання нормативних і наукових джерел, повторення теоретичного матеріалу; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень; систематизація знань перед контрольними роботами.

Методи викладання

→ Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із галузевої практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

→ Кейс-стаді

Аналіз реальних господарських ситуацій фізкультурно-спортивних підприємств; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки на основі економічних даних.

→ Дискусії

Обговорення актуальних питань розвитку підприємництва у сфері фізкультури і спорту; розвиток критичного мислення, аргументації та вміння відстоювати власну позицію.

→ Робота з документами

Опрацювання нормативно-правових актів, фінансових звітів підприємств, статистичних матеріалів; формування навичок роботи з першоджерелами та їх критичного аналізу.

→ Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і бізнес-планів за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації економічної інформації.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та тестові вправи за темами змістовного модуля.

Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Включає усні опитування, письмові відповіді, розв'язання економічних задач, аналіз кейсів та участь у дискусіях.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз господарської діяльності підприємства, розробка елементів бізнес-плану).

Оцінюються повнота відповіді, правильність аналізу та обґрунтованість висновків.

Проводиться після кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та письмові відповіді на питання.

Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

- ❏ Усі методи контролю спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами «Фізична терапія, ерготерапія» та «Фізична реабілітація».

Рекомендована література та ресурси

Навчальна та наукова література (2022–2024)

1. Грибан Г. П. Управління у сфері фізичної культури і спорту: навч. посіб. — Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. — 272 с.
2. Ковальська Л. Л., Кривов'язюк І. В. (ред.) Економіка підприємства: підручник. — Київ : Видавничий дім «Кондор», 2022. — 720 с.
3. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства: підручник у 3-х т. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. — Т. 1. — 537 с.
4. Мічуда Ю. П. Підприємництво у сфері фізичної культури і спорту: навч. посіб. — Київ : Олімпійська література, 2022. — 240 с.
5. Бортник С. М., Ткаченко С. О. Фінанси підприємств: підручник. — Харків : ХНУВС, 2022. — 292 с.
6. Дутчак М. В., Трачук С. В. Менеджмент фізичної культури і спорту: навч. посіб. — Київ : НУФВСУ, 2023. — 320 с.
7. Імас Є. В., Мічуда Ю. П. Маркетинг у сфері фізичної культури і спорту: навч. посіб. — Київ : Олімпійська література, 2023. — 256 с.
8. Камінська Т. М. Фінансування охорони здоров'я та фізичної реабілітації в Україні: монографія. — Харків : НЮУ, 2023. — 280 с.
9. Степанюк С. І. та ін. Організація та економіка фізкультурно-спортивних послуг: навч.-метод. посіб. — Кам'янець-Подільський : КПНУ, 2023. — 198 с.
10. Василенко М. М. Інноваційні технології у фізичному вихованні і спорті: навч. посіб. — Київ : НУОУ, 2024. — 360 с.

Офіційні інтернет-ресурси

1. Міністерство молоді та спорту України. — URL: <https://mms.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національний університет фізичного виховання і спорту України. — URL: <https://uni-sport.edu.ua/>
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. — URL: <https://nbuv.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
7. Журнал «Спортивна наука України» (електронне видання). — URL: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/>
8. Журнал «Фізична активність, здоров'я і спорт». — URL: <https://sporthealth.lnu.edu.ua/>

Рекомендована література охоплює видання **2022–2024 років** відповідно до вимог актуальності навчально-методичного забезпечення дисципліни.